Операція «Мідас» проти системи: як Банкова блокує розслідування НАБУ про «зарплати в конвертах» та енергетичні схеми

Читать на русском | Read in English | Додати як бажане джерело в Google

Операція «Мідас» проти системи: як Банкова блокує розслідування НАБУ про «зарплати в конвертах» та енергетичні схеми

Зловживання владою в умовах воєнного стану цілком передбачувано призвели наприкінці минулого року до найбільшої політичної кризи не лише з початку повномасштабного вторгнення, а й від початку необмеженої каденції президента Володимира Зеленського.

Про це пише "Українська правда".

Попри те, що з середини 2022-го року політики, журналісти та небайдужі громадяни неодноразово застерігали Банкову: система управління, побудована на кумах, друзях по святкуваннях і їхніх довірених особах, неминуче веде до корупції – нове політичне покоління так і не засвоїло уроків попередників. У результаті на найдорожчій українській землі, у столичному Козині, за час великої війни виросли чотири маєтки – кожен площею приблизно 1000 квадратних метрів.

У політичних кулуарах це вже давно не таємниця: чотири товариші замислили спільний побут такого масштабу, що він сам собою став предметом обговорень. Проте НАБУ і САП, схоже, й досі перебувають на етапі збору доказів, і невідомо, чи вдасться їм довести справу до кінця.

Тим часом отримувач найбільшого з будинків може користуватися фактичним імунітетом від антикорупційного переслідування, принаймні доти, доки залишається на посаді.

Кооператив "Династія"

Фото УП

Ще в липні 2025 року, за словами співрозмовників УП в політичних колах, атака на незалежність НАБУ і САП почалася з емоційної та показової фрази президента: "Вони полізли у сім'ю".

Минуло лише кілька місяців, і ця логіка боляче розвернулася проти нього самого: троє найближчих друзів опинилися в центрі гучних корупційних історій на найвищому рівні.

Вихід із ситуації виявився таким же різким, як і початок: президент публічно дистанціювався, заявивши, що під час війни "друзів не існує". Але питання залишилося: чи справді не існує, чи просто змінюється спосіб їхнього захисту.

Фото з хрестин доньки Олексія Чернишова

Фото з хрестин доньки Олексія Чернишова

Здавалося, надмірна жадібність політичного центру, який на шостому році правління вже концентрував владу не з необхідності, а за інерцією вседозволеності, ось-ось зіграє проти нього самого. Символом цього стало, наприклад, створене під конкретну людину, кума президентської родини Олексія Чернишова, так зване Міністерство національної єдності.

Була ілюзія, що саме в цей момент парламент, принижений липневим голосуванням, нарешті спробує взяти реванш. Але цього не сталося.

Напередодні Нового року, за місяць після обшуків у керівника ОП Андрія Єрмака, НАБУ і САП неочікувано завітали і до колиски українського парламентаризму.

Так ще один близький криворізький товариш Володимира Зеленського Юрій Кісєль та низка нардепів президентської фракції отримали підозри в участі у злочинній організації, яка, за версією слідства, роздавала нардепам хабарі за дисципліну. В результаті велика частина депутатів на майже чотири місяці втратила хист до конституційних обов'язків.

Відтак українська парламентсько-президентська республіка зайшла в 2026-ий не лише з відключеннями світла і тепла – наслідком російських обстрілів і проваленої підготовки енергосистеми, – а й із дедалі менш прихованими підозрами в тотальній корумпованості обох центрів влади. Що видавалось особливо небезпечним за відсутності найменшої перспективи будь-яких виборів.

Попри відчутні очікування, зокрема, й серед самої владної еліти, політичний шок від роботи НАБУ не став точкою переосмислення. Він не призвів ані до посилення відповідальності, ані до роботи над помилками, ані до спроб обмежити надмірну концентрацію влади через реформи, на яких наполягали європейські партнери.

Спікери влади в розмовах із посадовцями ЄС не знайшли нічого кращого ніж звинуватити в українській корупції тих, хто її викрив. Єрмак замість фронту пішов на друге коло сходження на політичний олімп через адвокатуру. А парламент сконцентрувався на перемовинах про гарантії безпеки. Гарантії безпеки парламенту.

Хоча проведення президентських і парламентських виборів під час повномасштабного вторгнення є неможливим, саме президент і народні депутати фактично залишаються чи не єдиними громадянами України, які навіть в умовах воєнного стану все ще мають простір для вибору.

Проте оскільки в заліку необхідних реформ на четвертому місяці нового року й досі щось цілком протилежне до "турборежиму", цей вибір, схоже, зроблено. Але є нюанс.

"Українська правда" спробувала розібратись, як Тимур Міндіч у фіналі операції НАБУ і САП під промовистою назвою "Мідас" може виявитись "Діонісом", чому фігуранти операції й досі не здають один одного і де могла загубитись підозра Єрмаку.

Новий сезон зі старими обличчями

Коли Діоніс мандрував світом, його супутник Сілен відстав і заснув у трояндовому саду. Садівники царя Мідаса спіймали його та привели до володаря. Той прийняв гостя і кілька днів слухав його оповіді про далекі землі та дива. А потім відпустив, відправивши назад до Діоніса.

На знак вдячності бог пообіцяв виконати одне бажання. Мідас попросив, щоб усе, до чого він торкається, ставало золотом. І спершу радів: каміння й квіти блищали в його руках.

Та невдовзі золотими ставали навіть їжа й питво. Злякавшись, цар почав благати позбавити його дару. І Діоніс звелів йому омитися в річці Пактол – там Мідас і позбувся своєї згубної сили.

Найвпливовіші учасники українського політичного життя без зусиль вловлять у цьому міфі паралелі із сьогоденням. Тимур Міндіч, який, за словами багатьох наближених до президента, був значно більше, ніж просто співвласником "Кварталу 95". Олексій Чернишов, який не лише зробив карколомний стрибок до віцепрем'єр-міністра України, а й став розрадою президента.

Як "Діоніс" міг консультувати іншого гостя владних "садів" міністра енергетики Германа Галущенка, країна також вже почула завдяки плівкам, опублікованим антикорупціонерами. А про те, як українська енергетика могла перетворюватися на "золото" на рахунках в екзотичних офшорах, йдеться в офіційних повідомленнях НАБУ і САП про підозри членам організованої групи.

Попри те, що кадрову активність президента в перших числах січня багато хто з опитаних "Українською правдою" джерел у політичних колах саркастично називав новим сезоном старого серіалу "Слуга народу", ті ж самі люди до останнього часу покладали надії принаймні на забуття Андрія Єрмака. І трохи більше сподівались на підозру забутому.

Майже п'ять місяців після відставки не принесли ані забуття, ані відповідальності. Ключові фігури залишилися на своїх місцях – призначені радше за принципом лояльності, ніж професійності.

Андрій Єрмак і далі консолідує вплив, скориставшись відсутністю оперативної конкуренції та альтернативних центрів ухвалення рішень. За даними джерел "Української правди" в політичних і бізнесових колах, він не лише має повне уявлення про внутрішні процеси в Офісі президента, а й зберігає визначальний вплив на більшість призначенців, які з'явилися там за часів Андрія Борисовича.

Фактично йдеться про контроль над переважною частиною вищого державного апарату.

"Один сигнал президента, і всі перестануть брати слухавку від АБ. Але цього сигналу немає. Навпаки, є сигнал, який підтверджує повноваження Андрія", – наголошує джерело УП в політичних колах.

"Єрмака немає – але він є. Просто тепер йому потрібно відправляти не 10 смсок, а 5. А все інше проконтролюють довірені особи", – переконує інший співрозмовник у владній вертикалі.

"Свириденко на місці. Кулеба на місці. Кравченко на місці. Пронін на місці. Навіть Кіпер на місці. ГУР – креатура АБ. Кастинг на керівника СЗР – теж АБ. Що змінилось після відставки Єрмака? Буданов прийшов в ОП? Ну то нехай спробує змінити когось із своїх заступників – точніше заступників Єрмака", – обурюється інший політичний важковаговик.

Єрмак, який свого часу призначав не лише головного тренера збірної України з футболу, а навіть президента федерації шахів, за словами численних опитаних УП співрозмовників, справді пішов у тінь, але не з президентського Офісу.

"Спробуйте отримати доступ в усі бригади або зайти в Асоціацію адвокатів без дозволу президента", – іронізує один із досвідчених політичних діячів.

"Ми вважали, що проблема в Єрмаку, і тому ми боремося з Єрмаком, а це був президент", – не під запис констатував один із важливих членів команди Зеленського в розмові з автором цього матеріалу за два місяці після відставки керівника Офісу президента.

Саме тому представники політичного істеблішменту, які свого часу бачили в призначенні генерала Кирила Буданова шанс на перезавантаження владної вертикалі й очищення її від "друзів друга Салліван", дедалі частіше пояснюють нинішні кадрові пертурбації логікою не державного управління, а серіального сценарію.

"Поміняли негативного персонажа на позитивного, президент спробував повернути улюбленців глядацьких симпатій з попередніх сезонів (зустрічі з Олександром Кубраковим, Дмитром Кулебою та іншими)", – іронізує один із політичних старожилів.

Більшість опитаних "Українською правдою" джерел погоджуються: в Офісі президента справді стало "легше дихати" – Єрмак уже не монополізує доступ, а до нового керівника канцелярії повернулися черги візитерів, яких система тривалий час відсікала.

Однак ця уявна деконцентрація впливу може виявитися радше тактичною ілюзією, ніж структурною зміною. Бо припущення, що Андрій Борисович утратив контроль над самими механізмами "вентиляції", виглядає щонайменше передчасним.

Саме тому колишній головний розвідник країни вже в перші 100 днів після призначення змушений діяти не лише як адміністратор, а й як аналітик політичної контррозвідки – картографуючи зони впливу попередника та намагаючись відокремити формальні зміни від реальних центрів сили.

Як випливає зі слів співрозмовників УП з оточення Буданова, результати цього аудиту не дають підстав для оптимізму. Натомість для самого Єрмака нова конфігурація, схоже, лише розширює поле можливостей.

За даними джерел у політичних колах, він і надалі мислить категоріями інституційного укорінення впливу – зокрема через потенційне обрання головою ради адвокатів України та входження до Вищої ради правосуддя.

Підозра за найкращу роль другого плану

За інформацією джерел "Української правди" в правоохоронних органах, нещодавно НАБУ і САП знову навідувалися з обшуками в центр столиці за вже легендарною адресою Грушевського, 9А. Саме там у листопаді минулого року правоохоронці обшукували об'єкти Тимура Міндіча.

Для чого антикорупціонерам знадобились повторні обшуки за 5 місяців після перших?

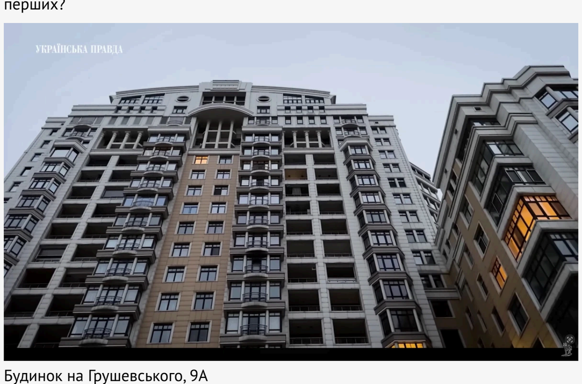

Будинок на Грушевського, 9А

Як стверджують співрозмовники УП в політичних колах, паралельно Міндіч отримав повістку до Вищого антикорупційного суду. Втім, цього разу його прізвище в судових документах не було єдиним: виклик на засідання ВАКС також отримав Андрій Єрмак.

Це перший публічно зафіксований випадок, коли колишній очільник Офісу президента з'являється в одному контексті з іншим наближеним до Володимира Зеленського фігурантом справи – у межах операції "Мідас", що стосується можливих зловживань в енергетичному секторі.

За інформацією джерел УП у силовому блоці, засідання у Вищому антикорупційному суді стосувалося накладення арешту на майно в межах кримінального провадження.

Окремої уваги заслуговує і, м'яко кажучи, нетиповий перелік вилученого під час обшуків. За словами тих самих співрозмовників, йдеться не про телефони, ноутбуки чи інші носії інформації, а про пульти від побутової техніки, предмети особистої гігієни, взуття та одяг. Така специфіка вилучень може свідчити про підготовку до проведення біологічних експертиз – із метою встановити належність цих речей конкретним особам. І це лише один із можливих вимірів цієї історії.

Водночас ані Міндіч, ані Андрій Єрмак на засідання у ВАКС не з'явилися. Якщо відсутність Міндіча має очевидне пояснення – після того, як напередодні обшуків НАБУ і САП він залишив країну і, за даними джерел, перебуває в Ізраїлі, то причина неявки Єрмака залишається відкритою.

І це породжує ширше питання: чи може сам факт його виклику до суду свідчити про спробу слідства встановити, чи належать вилучені під час обшуку в квартирі на Грушевського, 9А речі саме колишньому очільнику Офісу президента?

Ще більшої уваги, на думку редакції, заслуговує питання: навіщо антикорупціонерам з'ясовувати, чиї речі були на об'єкті Тимура Міндіча або відбитки пальців на цих речах? Чи можуть такі дії правоохоронців свідчити, що Міндіч міг надати або подарувати Єрмаку одну зі своїх квартир?

Можливо, відповідь на це питання криється за 30 кілометрів від скандального будинку – на території кооперативу під красномовною назвою "Династія".

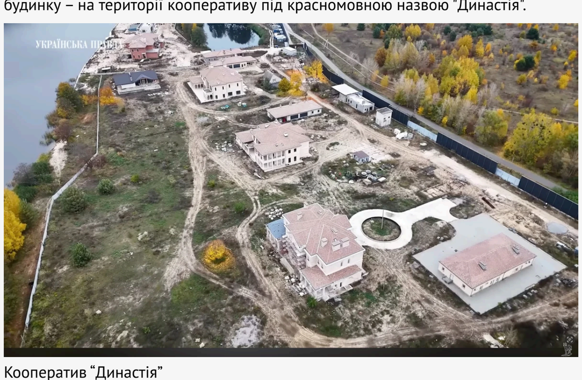

Кооператив "Династія"

В липні минулого року, після того як міністра повернення українців Олексія Чернишова всією країною повертали в Україну для отримання підозри від НАБУ і САП, колеги з редакції "Бігус.Інфо" опублікували розслідування про одне котеджне містечко. Його, як виявилось, почали будувати, починаючи з 2019 року, і під час повномасштабного вторгнення продовжували добудовувати компанії і люди, пов'язані з тим самим Чернишовим.

Після публікації цього розслідування колег НАБУ і САП відкрили кримінальне провадження – ще одне, в якому фігурує колишній віцепрем'єр. За інформацією джерел "Української правди" в антикорупційних органах, будівництвом цих маєтків займався Олексій Чернишов – спочатку як міністр регіонального розвитку, далі як керівник НАК "Нафтогаз", а згодом як віцепрем'єр-міністр.

Утім, обґрунтована підозра стосується не лише самого факту будівництва, а й можливого злочинного походження коштів. Адже, за даними журналістів, приблизна вартість кожного маєтку може сягати десяти мільйонів доларів.

Розшифровка розмов фігурантів

Джерело – НАБУ

Вже в листопаді минулого року, коли операція "Мідас" вийшла в публічну площину, НАБУ і САП опублікували так звані плівки Міндіча, з яких стало відомо, що:

– Людина, голос якої схожий на голос Олексія Чернишова, обговорює отримання великих сум грошей в офісі фігурантів справи

– Людина, голос якої схожий на голос Тимура Міндіча, обговорює консервацію будівництва та ризики для будівництва, пов'язані з викриттям антикорупційними органами Олексія Чернишова

Розшифровка розмов фігурантів

Джерело – НАБУ

На підставі вже оприлюднених офіційним слідством записів можна припустити, що Чернишов міг будувати чотири маєтки в кооперативі "Династія" в Козині за гроші, які надавались Тимуром Міндічем.

Походження цих грошей і власники цих чотирьох будинків і досі залишаються загадкою.

Хоча в політичних і бізнесових колах ще задовго до журналістських знахідок ходили розмови про те, що Олексій Чернишов нібито будує у передмісті Києва кілька маєтків – для себе, Міндіча, Андрія Єрмака і президента Зеленського. Тоді це сприймалося радше як інформаційний шум або чергова інформаційно-психологічна операція, ніж як щось, що потребує серйозної уваги.

Джерела УП в антикорупційних органах публічно не коментують можливі епізоди, пов'язані з Єрмаком. Але в неформальних розмовах повторюють: операція "Мідас" могла б просуватися значно швидше – за наявності трьох умов.

По-перше, якби Державна служба фінансового моніторингу на чолі з Філіпом Проніним (якого призначає і звільняє президент – УП) ішла на співпрацю й розкривала рух коштів, пов'язаних із фігурантами.

По-друге, якби НАБУ і САП мали власну експертну установу – її наявності вимагає Європейський Союз для пришвидшення вступу України.

І, по-третє, якби посадовці, пов'язані з фігурантами справ, не тиснули на слідство, а сприяли йому.

Який із цих факторів може бути вирішальним в отриманні чи неотриманні Андрієм Єрмаком підозри після обшуків, які НАБУ і САП провели ще наприкінці листопада минулого року, невідомо.

Цікава деталь. Співрозмовники "Української правди" в оточенні президента не під запис розповідають, що антикорупційним органам вдалося підтвердити факти використання Єрмаком послуг нумерологів та астрологів перед ухваленням тих чи інших державних рішень. Зокрема перед важливими призначеннями.

Редакція надіслала запит Андрію Єрмаку, але на момент публікації відповіді не отримала.

Конвертація монобільшості, або Отримаємо їх "разом"

Інша ключова для країни справа, яка гучно почалась наприкінці минулого року і станом на зараз повністю зникла з інформаційного простору – доплати депутатам у конвертах.

Наприкінці минулого року "Українська правда" повідомляла, що в рамках викриття НАБУ і САП організованої злочинної групи підозри отримали народні депутати від "Слуги народу" Євген Пивоваров, Ігор Негулевський, Ольга Савченко та Юрій Кісєль, офіс якого, за інформацією джерел видання "Дзеркало тижня", прослуховували правоохоронці та навіть знімали відео.

Юрій Кісєль – близький і давній товариш президента Володимира Зеленського. Саме Кісєль придбав маєток президента, коли той переїжджав на державну дачу. Саме в депутата Кісєля працював син іншого близького друга та колишнього першого помічника президента Сергія Шефіра.

Після тих обшуків та підозр начебто і почалась так звана парламентська криза. За словами джерел УП у політичних колах, дійшло до того, що віцепрем'єр-міністр з європейської інтеграції України Тарас Качка на зустрічах із європейськими посадовцями у Брюсселі почав звинувачувати антикорупційні органи у тому, що вони "зламали парламент".

Як переконують співрозмовники "Української правди" в НАБУ та САП, загалом мова може йти про більше ніж 150 нардепів від президентської фракції.

Згодом автору цього матеріалу неодноразово доводилось чути від різних співрозмовників у політичних кулуарах, що депутати, мовляв, бояться голосувати, бо антикорупціонери можуть їх притягнути до кримінальної відповідальності саме за голосування. Хоча впливове джерело в цих органах наголошує, що йдеться "виключно про можливі хабарі, а не про голосування".

Хай там як, а за чотири місяці після перших 5-ти підозр депутатам – інших звинувачень жоден із нардепів так і не отримав.

Минулого тижня керівники НАБУ і САП спростовували будь-які домовленості в цій справі, наголошуючи: розслідування триває, а допитано вже понад 20 нардепів. Своєю чергою видання "Дзеркало тижня" зазначало, що цього разу заважати слідству може вже генеральний прокурор Руслан Кравченко – виключно креатура Єрмака – Зеленського.

За інформацією джерел "Української правди" в правоохоронних органах, 27 грудня минулого року, коли НАБУ і САП пішли з обшуками до депутатів, слідчі дії відбувались також і у помічника керівника фракції президента Давида Арахамії. Щоправда, невідомо, чи знайшли якісь докази участі в протиправних діях людей, безпосередньо пов'язаних із керівником президентських депутатів або самого керівника фракції.

Спецназ НАБУ в коридорі в КВЦ "Парковий"

Весна покаже, хто де крав?

Хоч у першій і другій справах робити остаточні висновки ще зарано, проміжні спостереження вже виглядають досить очевидно.

Ніхто з тих, хто перебуває на вершині владного харчового ланцюга, не демонструє готовності йти на угоду зі слідством. Ніхто не збирається здавати своїх. І ніхто не поспішає припиняти тиск на розслідування НАБУ та САП. Навіщо?

Звісно, усе могло би виглядати інакше. Після серії гучних корупційних скандалів влада могла б швидко взятися за реформи. Могла б обмежити власний вплив і зменшити корупційні ризики.

Тоді можна було б сказати, що найгірше позаду. Разом із новими палацами в Козині, "шлагбаумами" і тіньовими "бек-офісами".

Але поки українське суспільство ризикує так і не дізнатися, хто насправді вніс заставу за Олексія Чернишова, де підозра Андрію Єрмаку і чиї гроші платили депутатам у конвертах, ситуація виглядає інакше.

Вимоги європейських партнерів до реформ дедалі більше схожі на пропозицію владі перемогти саму себе. Або, якщо їхньою ж мовою, – "зробити" саму себе.

А перемагати саму себе – не в українській політичній традиції. Далекий від давньогрецьких міфів про Мідаса так само, як Україна – від виборів.

Автор: Михайло Ткач

Теги: Буданов | Буданов Кирилл | Кубраков Александр | Свириденко Юлия | Кисель Юрий | Чернишов Олексій | Чернышов Алексей | Кооператив Династия | Офис Президента Украины | Офіс президента України | Звільнення глави ОП Єрмака | Увольнение главы ОП Ермака | Ермак | Миндич Тимур | Коррупция | Корупція | Коррупционная мафия Миндича в Энергоатоме | Корупційна мафія Міндіча в Енергоатомі | НАБУ | АО НАЭК Энергоатом | ГП НАЭК Энергоатом | Енергоатом | Энергоатом | Зеленский

Тетяна Гриценко
РЕДАКТОР СТРІЧКИ НОВИН

16 квітня 2026 г., 08:44 | Переглядів: 3515 | Коментарі: 2

Роздрукувати | Надіслати товаришу

Коментарі:

comments powered by Disqus

2013-2026 © АНТИКОР – національний
Використання матеріалів сайту дозволено лише за наявності